

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 265/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislav Duditša a Miroslav Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 190/2014 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 136/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 190/2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 136/2019. Sťažovateľka navrhuje prikázať krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznať jej finančné zadosťučinenie a trovy právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala na okresnom súde 20. októbra 2014 žalobu proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prieťahmi v súdnom konaní. Okresný súd po dlhších obdobiach nečinnosti vo veci rozhodol rozsudkom zo 16. januára 2019, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol. Na základe odvolania sťažovateľky bol spis predložený krajskému súdu na odvolacie konanie 28. augusta 2019. Do podania ústavnej sťažnosti krajský súd vo veci nerozhodol, teda je nečinný viac ako 1 rok a 7 mesiacov.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka predovšetkým namieta, že od podania žaloby uplynulo 6 rokov a 5 mesiacov, najdlhšia doba nečinnosti okresného súdu bola 1 rok a 8 mesiacov, celková doba nečinnosti okresného súdu trvala 4 roky a 8 mesiacov. Krajský súd ako súd odvolací konal od počiatku so zbytočnými priet'ahmi, celková doba jeho nečinnosti trvá dosiaľ, teda 1 rok a 7 mesiacov.

4. Konanie podľa sťažovateľky v právne a skutkovo jednoduchej veci trvá skoro šesť a pol roka, celá vec je poznačená nečinnosťou oboch všeobecných súdov. Predmetom súdneho konania je odškodnenie nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla z dôvodu priet'ahov v súdnom konaní, sťažovateľka sa dosiaľ odškodnenia nedomohla, avšak dočkala sa ďalších priet'ahov vo veci napriek tomu, že ona svojim konaním nijako neprispela k vzniku zbytočných priet'ahov.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ako aj postupom krajského súdu v odvolacom konaní.

6. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97 a I. ÚS 10/98).

8. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj názor (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 32/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 22/01, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 37/02, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04, IV. ÚS 102/05), v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02),

vychádzajúc pritom z účelu týchto práv, ktorých spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/05). Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok nápravy na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo.

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

10. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré sa začalo 20. októbra 2014 na základe jej žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej priet'ahmi v súdnom konaní, o ktorej okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 20 C 190/2014 zo 16. januára 2019 jej zamietnutím. Odvolanie sťažovateľky bolo predložené krajskému súdu, ktorý do podania ústavnej sťažnosti vo veci nerozhodol, teda aj postupom krajského súdu mali byť podľa názoru sťažovateľky porušené jej totožné práva.

11. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vo vzťahu k namietanému postupu okresného súdu, vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky, predovšetkým konštatuje, že okresný súd vo veci meritórne rozhodol už 16. januára 2019 a spis sa v jeho dispozícii nenachádzal už od 28. augusta 2019, teda v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (13. apríla 2021) a v čase jej predbežného prerokovania bolo konanie vedené okresným súdom skončené rozsudkom, a preto už objektívne viac ako rok a pol nemohlo dochádzať k priet'ahom v predmetnom konaní zo strany okresného súdu. Na základe uvedeného ústavný súd vo vzťahu k postupu okresného súdu posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.

12. Vo vzťahu k postupu krajského súdu ako odvolacieho súdu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky z oznámenia krajského súdu zistil, že 13. mája 2021 krajský súd vo veci meritórne rozhodol potvrdením rozsudku okresného súdu. V danej veci teda namietané konanie nie je ešte právoplatne skončené, avšak potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu sa procesná situácia sťažovateľky, pokiaľ ide o dosiahnutie meritórneho rozhodnutia v odvolacom konaní, podstatne zmenila.

13. Pokiaľ teda sťažovateľka namieta porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno poprieť, že krajský súd bol v danej právnej veci nečinný. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach však judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06) a že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 149/02, III. ÚS 92/03,

II. ÚS 118/2014). Prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru ESLP. Medzi mnohými možno poukázať na viaceré rozhodnutia ESLP, v zmysle ktorých ESLP v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie ESLP z 12. 10. 1992, body 20 – 21), alebo 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu na jej doplnenie) v rámci civilného konania (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie ESLP z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

14. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že nečinnosť krajského súdu nedosahuje intenzitu, ktorá by nasvedčovala tomu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri posudzovaní postupu krajského súdu zohľadnil aj všeobecne známu skutočnosť, že mimoriadne opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 ovplyvnili aj riadnu činnosť všeobecných súdov v priebehu prevažnej časti roku 2020, ktorého sa obdobie nečinnosti krajského súdu v podstatnom dotýka.

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že aj keď postup krajského súdu v napadnutom konaní nebol bez prietahov, nevyznačuje sa takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Aktuálny skutkový stav bol preto so zreteľom na obsah ústavnej sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov základom pre záver ústavného súdu, že ústavná sťažnosť sťažovateľky proti postupu krajského súdu je zjavne neopodstatnená.

16. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jej požiadavkami uvedenými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2021

Libor Duľa
predseda senátu